PROVINCIE FLEVOLAND

Memo

Registratienummer:
2846448

Datum
27 oktober 2021

Aan
Procedurecommissie

Afdeling
EBES

Van

Doorkiesnummer
0320 265759

Betreft
proces evaluatie Omgevingsvisie 2022

Afschrift
Gedeputeerde Cora Smelik

Opmerkingen

Doel van de bespreking
In dit memo wordt een voorstel voor een besluitvormingsproces geschetst met betrekking tot de evaluatie en eventuele actualisatie van de Omgevingsvisie Flevoland*Straks*. De Procedurecommissie wordt gevraagd zich uit te spreken over de gewenste agendering.

Bespreekpunten Procedurecommissie
1. Op welke wijze en op welk niveau willen PS in dit proces van evaluatie en actualisatie van de Omgevingsvisie worden betrokken? Zo is er samenhang met trajecten Omgevingswet en de Samenwerkingsagenda Rijk – Regio. Daarnaast kan worden ingezet op sturing op hoofdlijnen, belangen en kwalitatieve waarden die voor Flevoland gewaarborgd moeten blijven of op een groter detailniveau. Het gaat daarbij over de rol van de provincie en de stijl van besturen die de provincie daarbij wenst aan te nemen.
2. Hoe kan worden geborgd dat een dergelijk proces leidt tot een goede voorbereiding van de besluitvorming in GS en PS?
3. Welke inzet is van een ieder (PS, griffie, GS, organisatie, omgeving) nodig om dit proces goed te doorlopen en tot gedragen besluitvorming te komen?

1. Inleiding

De Omgevingsvisie Flevoland*Straks* is vastgesteld in 2017. De ambities zijn geformuleerd voor de periode 2030 en verder. De basis voor het document ligt in de Omgevingswet, zoals deze in die tijd als wetgeving is voorbereid. Zo heeft een uitgebreide voorbereidingsproces plaatsgevonden waarbij veel experts en partners betrokken zijn geweest.

De uitvoering van de Omgevingsvisie is ter hand genomen, onder andere aan de hand van het Coalitieakkoord 2019-2023. Het college werkt via de Uitwerkingsagenda 2020-2025 aan de realisatie van de doelen en ambities. Om te bezien in hoeverre de Omgevingsvisie als sturingsdocument/ richtinggevend kader functioneert heeft het college het voornemen om in de eerste helft 2022 tussentijds een evaluatie te houden. Onderstaand figuur geeft de voorgenomen tijdlijn hiervoor aan. Met de integrale Statencommissie is op 1 september 2021 daarover gesproken. Het college is daarbij gevraagd met een voorstel te komen. In dit memo wordt aan de Procedurecommissie voorgelegd op welke wijze deze evaluatie (en de mogelijke actualisatie) kan worden ingericht.

Evaluatie, actualisatie en besluitvorming over de Omgevingsvisie FlevolandStraks

Doel
In de fase van evaluatie is de vraag hoe de Omgevingsvisie Flevoland*Straks* functioneert. Daarbij wordt naar verschillende aspecten gekeken. Op basis van de uitkomsten van deze evaluatie zal

- worden beoordeeld of de ambities van de huidige Omgevingsvisie worden gerealiseerd
- daarnaast moet afgewogen worden of de huidige visie toereikend is dan wel of er zaken ontbreken
- en vervolgens is de vraag of en zo ja hoe deze Omgevingsvisie Flevoland*Straks* moet worden bijgesteld, aangepast, aangevuld of geactualiseerd.

Drie zoekrichtingen
Met Provinciale Staten willen GS in gesprek over de hieronder gestelde vragen. Op basis van de evaluatie willen we vooruit kijken, niet alleen vanwege de realisatie van de Omgevingsvisie Flevoland*Straks* 2030 en verder, maar ook vanwege de samenhang met het beschikbare instrumentarium zoals de (invoering van de) Omgevingswet. En tegelijkertijd willen we een antwoord formuleren op de opgaven van vandaag, van de komende bestuursperiode en het komende decennium. Bij iedere werksessie zijn de volgende vragen aan de orde:

1. Wat voor provincie willen we zijn, welke positie willen we innemen en hoe willen we ons daarop richten?
2. Welke rollen hebben PS en GS daarin te vervullen en welk samenspel GS-PS wordt gewenst of is noodzakelijk?
3. Hoe borgen we de realisatie van de Omgevingsvisie?

Een vierde aspect dat onlosmakelijk samenhangt met de visie en ambitie is het in te zetten instrumentarium. De vraag komt aan de orde welk instrumentarium ter beschikking staat en effectief is om in te zetten en hoe deze mix van instrumenten kan worden ingezet/aangepast.

<u>Strategische visie, hoofdlijnen, adaptief</u>
De Omgevingsvisie geldt als één van de belangrijkste sturingsdocumenten van Provinciale Staten om de ontwikkeling van Flevoland richting te geven. De Omgevingsvisie bevat volgens de Omgevingswet de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid. Het is daarmee de strategische visie op hoofdlijnen voor de lange termijn. In 2017 zijn daarvoor zeven opgaven geïdentificeerd. In de evaluatie wordt inzicht gegeven in het functioneren van de visie en of de ambities worden gerealiseerd, mede gelet op de ontwikkelingen en opgaven van vandaag en de komende jaren. Het college denkt dat de evaluatie kan worden opgebouwd uit een aantal bouwstenen. Deze dragen op verschillende niveaus bij aan inzicht in het bereiken van de resultaten en doelen zoals deze zijn gebaseerd op de ambities van de zeven opgaven.

<u>Intensief en interactief proces</u>
De Procedurecommissie wordt gevraagd tijd en ruimte beschikbaar te stellen voor dit traject. Dit proces is in de eerste fase een bespreking van de huidige stand van zaken (de evaluatie). Uiteraard is de Statencommissie RND de primaire commissie, maar gelet op de breedte van de opgaven en de integraliteit van de te maken afwegingen is het voor heel PS van belang in dit proces te participeren. Aanvankelijk bij de beeldvormende sessies voor de bouwstenen in de evaluatiefase wordt ingezet op informatie delen en raadplegen. In de fase van actualisatie zal vervolgens PS worden gevraagd richtinggevende uitspraken te formuleren. Ten slotte wordt op basis van deze inbreng een voorstel voor besluitvorming gedaan over de te maken keuzes en de eventuele actualisatie, aanpassing of bijstelling van de Omgevingsvisie Flevoland*Straks*. In beeld ziet dit proces er als volgt uit:

Memo

OMGEVINGSVISIE
FLEVOLANDSTRAKS

De evaluatie in de tijd

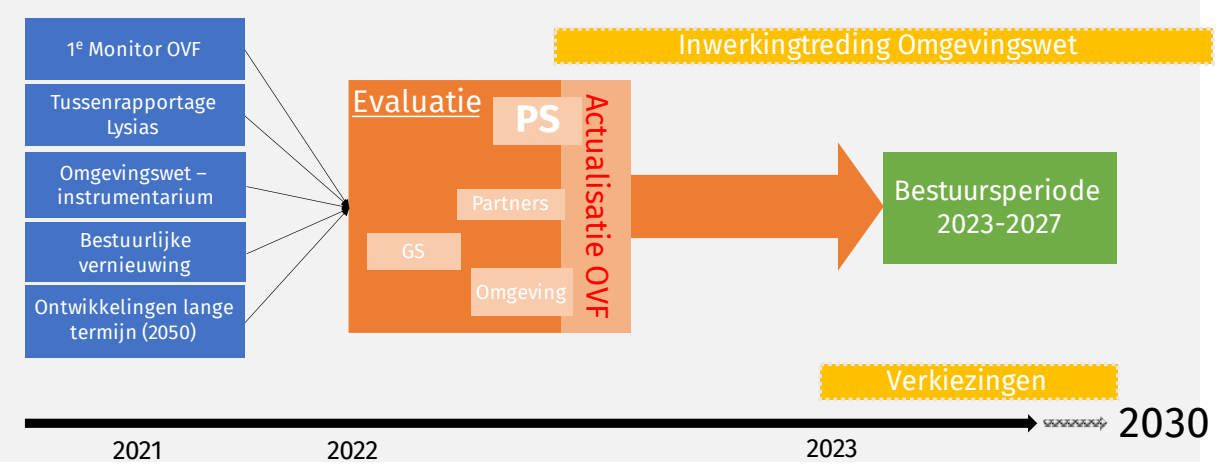

Betrokkenen

- Vanuit GS is gedeputeerde Smelik coördinerend en opdrachtgever voor dit proces.
- Daarnaast kan de werkgroep Bestuurlijke vernieuwing worden gevraagd om mee te denken in de inrichting van dit proces, met name op de aspecten van de samenwerking PS-GS en de samenspraak met inwoners van Flevoland. De suggestie kan worden gedaan om een externe deskundige in te schakelen.
- PS kan worden gevraagd of zij één of twee rapporteurs door PS wensen aan te wijzen om namens PS meekijken in het proces van deze evaluatie en de wijze waarop eventuele inhoudelijke wijzigingen of aanvullingen worden afgewogen. Deze rapporteurs zouden onder andere kunnen worden geïnformeerd over de voortgang van de evaluatie. Vooraf moet worden bepaald in overleg met PS hoe intensief PS en de rapporteurs worden betrokken in dit proces.
- Dit traject zal ambtelijke capaciteit vergen van de organisatie en de griffie. De omvang daarvan en intensiteit wordt bepaald door de keuzes die PS of de PC maken.

2. Voorstel voor proces

De Omgevingsvisie is sinds 2017 een belangrijk sturingsdocument. In deze evaluatie kijken we terug naar de eerste fase van deze Omgevingsvisie. Voor de fase van actualisatie zijn inhoudelijk gesprekken en een politieke besluitvormingstraject nodig. Eerder in dit memo is al gewezen op het drieluik:

- Wat voor provincie willen we zijn?
- Welke rollen vervullen PS en GS hierbij?
- Welke instrumenten zijn nodig om daarbij toe te passen?

Dit vergt een gesprek over de inhoud, maar ook een gesprek over de rolneming en positionering van de provincie en van PS. En niet in de laatste plaats een bespreking of wij de juiste instrumenten hebben en of ons instrumentarium toekomstbestendig is. Om Provinciale Staten voldoende voor te bereiden op dit inhoudelijke en instrumentele gesprek en het politieke besluitvormingstraject over

Memo

bovenstaande actualiteiten en inzichten voor de Omgevingsvisie en de uitvoering daarvan, stellen Gedeputeerde Staten het volgende proces voor:

Beeldvorming Evaluatie fase

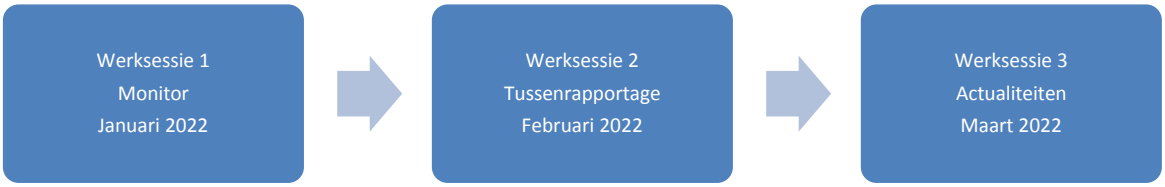

Oordeelsvorming en besluitvorming
Actualisatie fase

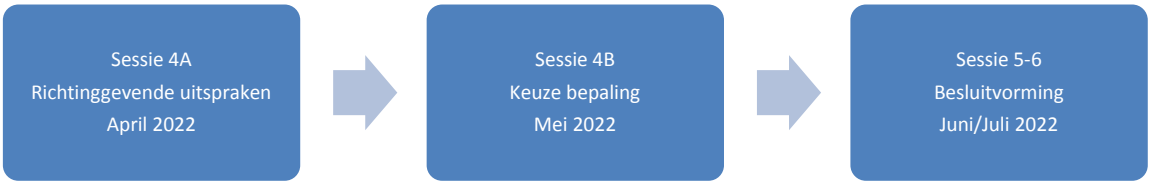

2.1 Fase Evaluatie

In deze fase wordt de stand van zaken van dit moment bekeken. We bezien hoe de afgelopen jaren de door PS vastgestelde visie deze eerste periode in uitvoering is genomen. Over de diverse bouwstenen wordt een werksessie georganiseerd. Tijdens zo'n werkbijeenkomst wordt iedere bouwsteen gepresenteerd en de relevante informatie gedeeld met PS. Dit is beeldvormend bedoeld, zodat PS inzicht krijgen in de informatie. Vervolgens kan in dezelfde sessie of in een volgende bijeenkomst in wisselende werkvormen onderling binnen PS en tussen PS en GS gesproken worden over de bouwstenen. Tijdens deze gesprekken kunnen GS worden gevraagd om toelichting.

Hierna wordt een voorstel gedaan voor het organiseren van een aantal werksessies/ bijeenkomsten met betrekking tot de voorbereiding op besluitvorming. Meer achtergrond van de eerste drie werksessies is in de Bijlage opgenomen.

Werksessie 1 Monitor Omgevingsvisie
Voorstel agendering januari 2022, duur 1,5 uur

Deze bespreking is gericht op beeldvorming. De eerste versie van de Monitor geeft aan wat de stand van zaken is van de uitvoering van de Omgevingsvisie. De monitor is geen wetenschappelijke onderbouwing maar geeft een beeld van de huidige situatie. Dit inzicht anno 2021 draagt bij aan de bepaling van een politiek oordeel over de ontwikkelingen van de komende jaren.

In deze werksessie wordt een toegelicht hoe de monitor is opgebouwd, welke ambities, doelen en indicatoren beschikbaar zijn en hoe de kwantitatieve en kwalitatieve informatie is verzameld. Ook de beperkingen van deze eerste editie komen aan de orde als ook hoe de Monitor past in de gehele P&C cyclus van de provincie en in relatie met de Strategische Agenda.

Memo

Werksessie 2 Tussenrapportage Omgevingsvisie (Lysias Advies)
voorstel agendering: februari 2022, duur: 1,5 uur

Deze bespreking is eveneens gericht op beeldvorming: hoe is aan de Omgevingsvisie Flevoland*Straks* gewerkt, hoe staat Flevoland er voor en hoe kan de Omgevingsvisie als sturingsdocument en richtinggevend kader worden ingezet?

In deze werksessie worden de bevindingen van het onderzoek van Lysias Advies toegelicht. Deze bevindingen worden getoetst aan de verwachtingen van dit rapport over doel en reikwijdte van de Omgevingsvisie, de wijze waarop Flevoland aan de slag is gegaan met de Omgevingsvisie. Ook komen de adviezen uit dit onderzoek naar voren. Deze kunnen worden toegelicht en verduidelijkt. Op basis van deze input kunnen PS in een volgend stadium hun mening geven en opiniërend spreken over de koers van Flevoland, provincie en regio.

Werksessie 3 Actualiteiten
voorstel agendering: 2 of 23 maart 2022, duur: 1,5 uur

De huidige en toekomstige ontwikkelingen van Flevoland worden geschetst in documenten zoals het Manifest *Wij zijn Flevoland!* en de al in de Statencommissie RND gepresenteerde Ruimtelijke Kaarten. Tijdens de Statenleergang Omgevingswet is het instrumentarium van de Omgevingswet aan de orde geweest dat nodig is om ambities en doelen van de Omgevingsvisie te realiseren.

Daarnaast is begin 2022 duidelijk wat de Samenwerkingsagenda Rijk-Regio inhoudt en welke keuzes daarin zullen moeten worden gemaakt. De samenhang met andere ontwikkelingen zoals in MRA en Regio Zwolle komen aan de orde.

Tijdens deze werksessie worden PS geïnformeerd over de diverse sporen die naast elkaar lopen en die in besluitvorming bij elkaar moeten komen.

2.2 Fase Actualisatie

Provinciale Staten gaan in deze fase met elkaar in gesprek over de vraag of en zo ja hoe er sprake is van aanpassing, aanvulling of actualisatie van de Omgevingsvisie FlevolandStraks. In deze opiniërende fase worden op basis van de geleverde bouwstenen en de overige inzichten richtinggevende uitspraken van PS aan GS gevraagd. Die uitspraken kunnen worden uitgewerkt tot een samenvattend voorstel van GS aan PS over de Omgevingsvisie. De rapporteur(s) kan/kunnen daarbij ingezet worden.

Werksessie 4A
Voorstel agendering: 13 of 20 april (raadplegen), duur 2 uren
Gericht op de uitwisseling van gedeelde waarden, eerste globale en richtinggevende uitspraken worden gevraagd. Mogelijk externe begeleiding wenselijk.

Werksessie 4B
Voorstel agendering: Raadplegingsbijeenkomst 11 of 18 mei (toetsen), duur 3 uren
In deze bijeenkomst worden keuzes en dilemma's aan de integrale commissie voorgelegd ter bevestiging. Mogelijk externe begeleiding wenselijk.

2.3 Betrokkenheid omgeving

(regionale avonden, contact met Flevolanders maart – mei)
Bij de opstelling van de Omgevingsvisie heeft de provincie uitvoerig met de samenleving gesproken. Er was grote betrokkenheid bij het proces. In deze fase is de beoogde evaluatie bedoeld om de huidige Omgevingsvisie te evalueren, te beoordelen of de opgaven die PS hebben bepaald de

Memo

relevante thema's zijn voor Flevoland en op welke aspecten deze eventueel aangevuld of bijgesteld moeten worden. Indien Provinciale Staten de samenleving bij de evaluatie wensen te betrekken kan dat op uiteenlopende wijzen gebeuren:
- de gebruikelijke partners kunnen worden uitgenodigd
- regionale gesprekken of debatavonden
- gesprekken op het plein of platteland.

Voorgesteld wordt om drie regionale avonden te organiseren waarbij met name wordt gepeild hoe de deelnemers aankijken tegen de grote (regionale en landelijke) opgaven (Noordelijk Flevoland, Zuidelijke Flevoland en Midden Flevoland). Het ligt voor de hand dat PS bij deze bijeenkomsten zich op de hoogte stelt van de opvattingen en zich laat inspireren.

2.4 Besluitvorming

In de besluitvormingsfase zal een statenvoorstel beeldvormend (in één of twee ronden), opiniërend met debat en besluitvormend worden geagendeerd.

Bijeenkomst 5-6
Voorstel agendering: Statencommissies 15 of 22 juni / en PS 6 of 13 juli), duur 2 uren.

Faciliteiten
- Voor alle werksessies geldt dat materiaal vooraf beschikbaar wordt gesteld. Voor de Bijeenkomsten 5 en 6 is dat afhankelijk van de output van de voorafgaande werksessies 1 tot en met 4.
- Voor dit traject zijn tot nu toe geen extra middelen geraamd. Deze zijn afhankelijk van het door PS gewenste proces.
- Gedeputeerde Staten overwegen een procesbegeleiding in te schakelen die PS helpen het gesprek onderling goed te voeren en te trechteren tot een integrale afweging en het maken van keuzes,.
- De werksessies zijn meer gericht op informeren en interactie dan op het uitwisselen van standpunten en debat.
- Aan het einde van de sessie wordt geïnventariseerd of aanvullende activiteiten nodig zijn op het onderwerp.
- De werksessies voor de evaluatie zijn gericht op leden PS; mogelijk is lid GS aanwezig.
- De werksessie en de raadplegingsbijeenkomst voor de actualisatie wordt door diverse leden GS bijgewoond.
- De regionale avonden (wie organiseert) zijn met name voor Statenleden en eventueel raadsleden.

3. Vervolg

Op basis van de besluitvorming en de door PS gemaakte keuzes wordt bepaald of een bijgesteld ontwerp van de Omgevingsvisie Flevoland*Straks* formeel in procedure te brengen. Inmiddels is de Omgevingswet dan in werking getreden. Voor dit proces zullen separate voorstellen worden gedaan en zullen middelen beschikbaar moeten worden gesteld. Het lijkt goed om na de eerste drie werksessies (of eventueel na de eerste vier werksessies) een tussenmoment met uw procedurecommissie te hebben over het verloop van het verdere proces.

Memo

Bijlage Achtergrond bij werksessies 1-3

Werksessie 1

De eerste editie van de Monitor Omgevingsvisie is in mei 2021 uitgebracht en staat in deze werksessie centraal.

Achtergrond Monitor:
De monitor bestaat uit de producten:
- *Een integrale rapportage (PDF) waarin per thema de ambities en indicatoren staan weergeven (geïllustreerd met kaarten/grafieken/tabellen), met ruimte voor duiding, toelichting en verklaringen*
- *Een dashboard op website Feitelijk Flevoland voor een actueel en 'sneller' overzicht van de stand van zaken op de kernindicatoren*

Hiermee…
- *Is er een eerste beeld van de voortgang ten opzichte van onze ambities 2030*
- *Heeft de monitor een signalerende en agenderende functie: liggen we op koers om de gestelde ambities te bereiken?*
- *Kan aanleiding vormen voor (beleids)evaluaties / verkenningen*
- *Faciliteren we het leren van en mogelijkheden tot (bij)sturing.*

Link: Dashboard Monitor Omgevingsvisie - Flevoland (feitelijkflevoland.nl)

Werksessie 2

In deze werksessie zal de Tussenrapportage van Lysias Advies worden gepresenteerd. De rapportage komt eind 2021 beschikbaar.

Achtergrond Tussenrapportage:
Het bureau Lysias Advies is gevraagd om de tussenrapportage van de Omgevingsvisie FlevolandStraks op te stellen. Hiervoor doet Lysias Advies een documentenstudie en een aantal interviews met personen binnen en buiten de organisatie. Met deze kennis en de eigen expertise komt Lysias tot een rapportage waarin duidelijk naar voren komt hoe het gaat met de uitvoering van de Omgevingsvisie alsook inzichten over de toekomst van de visie. Voor het opstellen van de tussenrapportage zijn in de opdrachtformulering de volgende vragen geformuleerd:
- *Liggen we op koers wat betreft de ambities van de Omgevingsvisie?*
- *Wat zien we aan ontwikkelingen, hoe werken we aan de Omgevingsvisie (conform 'de bedoeling')?*
- *Hoe doen we het tot nu toe? Hoe organiseren we de uitvoering? Hebben/gebruiken we de juiste instrumenten (ook in het licht van de Omgevingswet en de gedachte van bestuurlijke vernieuwing)?*
- *Waar staan we nu, hoe nu verder?*
- *Welke politiek-bestuurlijke vragen vloeien hieruit voort?*

Werksessie 3

In deze werksessie wordt een aantal actualiteiten gepresenteerd. Met het evaluatietraject reflecteren we op de voortgang van de uitvoering van de Omgevingsvisie Flevoland*Straks* en op de veranderingen om ons heen. Recente ontwikkelingen als de Coronacrisis, de aanpak van het stikstofvraagstuk en de woonopgave maken zoals eerder aangegeven een bezinningsmoment nuttig. We zien nieuwe opgaven op Flevoland afkomen. Een aantal van deze actualiteiten willen we belichten:
- Manifest Wij zijn Flevoland! Aanbod aan Tweede Kamer (september 2020)
- Ruimtelijke kaarten (PS sessie juli 2021)

Memo

- Samenwerkingsagenda Rijk-Regio (in voorbereiding)
- Inzichten Leergang Omgevingswet Provinciale Staten (2021)
- Panorama Flevoland (in voorbereiding)
- Inzichten bestuurlijke vernieuwing (november 2021)

Daarnaast brengen wij PS op de hoogte van de recente ontwikkelingen in de relatie tussen Flevoland en het Rijk over de bijdrage die onze regio Flevoland kan en wil leveren aan de aanpak van de relevante opgaven waarvoor ons land zich ziet gesteld. Mogelijke onderwerpen zijn:
- Flevo Event (september 2021)
- Samen Maken We Flevoland - bijeenkomst raden, staten en AV (november 2021)
- De interbestuurlijke samenwerking in de regio

Memo